

Portal Województwa Lubuskiego

Co warto wiedzieć o szczepionce AstraZeneca?

Kategoria - Koronawirus

Data publikacji -17 lutego 2021 godz. 12:09

Na pytania nauczycieli dotyczące szczepienia preparatem AstraZeneca odpowiada prof. dr hab. nauk medycznych Maria Gańczak, kierownik Katedry Chorób Zakaźnych Collegium Medicum Uniwersytetu Zielonogórskiego.

- W środowisku nauczycielskim krążą opinie, że szczepionka AstraZeneca, która jest im podawana, jest szczepionką drugiej kategorii i może być

niebezpieczna dla zdrowia. M.in. dlatego wielu pedagogów na razie nie chce się nią szczepić. Czy mogłaby Pani to skomentować, aby ewentualnie uspokoić środowisko nauczycielskie?

- Szczepionka Astra Zeneca nie daje poważnych niepożądanych odczynów, jako preparat jest bezpieczna. W charakterystyce tego produktu leczniczego podano, że najczęściej zgłaszanymi działaniami niepożądanymi była tkliwość w miejscu wstrzyknięcia lub ból głowy, zmęczenie, rzadziej - ból mięśni, złe samopoczucie, gorączka, dreszcze, ból stawów i nudności. Większość tych działań zwykle przemijała w ciągu kilku dni od otrzymania szczepionki.

- Niektóre media podawały, że skuteczność szczepionki AstraZeneca jest dużo niższa, niż preparatów Pfizera i Moderny. Jak to faktycznie wygląda i przed czym dokładnie chroni ona pacjenta?

- W charakterystyce produktu leczniczego podano, że skuteczność szczepionki wynosiła 62,6 proc., szczepionki Pfizera – 95 proc., zaś Moderny 94,5 proc. Nowe badanie, które nie przeszło jeszcze procesu recenzji, wykazało jednak, że szczepionka AstraZeneca jest w 76 proc. skuteczna w stosunku do obecnego, dominującego w Wielkiej Brytanii szczepu B.1.1.7 SARS-Cov-2, przez okres do trzech miesięcy po podaniu zaledwie jednej dawki. Ta szczepionka, co wiemy z badań klinicznych, chroni przed ciężkim przebiegiem COVID-19. Ochrona przed śmiercią jest stuprocentowa. To znaczy, że w najgorszym scenariuszu zaszczepiony nauczyciel może zachorować na COVID-19, ale będzie to zwykle zakażenie łagodne, ewentualnie umiarkowane; nie będzie hospitalizowany i nie umrze. Można by dywagować, czy nie szczepić nauczycieli szczepionką Moderny czy Pfizera za cztery-pięć miesięcy, kiedy być może stanie się dostępna, ale przecież część nauczycieli już wróciło do pracy w szkołach. Wiadomo, że w szkołach dochodzi do transmisji zakażeń. W badaniach przeprowadzonych w Szwecji wykazano, że choć **nauka stacjonarna w szkołach podstawowych nie zwiększała liczby zakażeń rodziców uczniów**, jednak **wśród nauczycieli notowano 2-krotnie wyższą liczbę zakażeń** względem nauczycieli z klas wyższych. Nauczyciele są zatem szczególnie narażoną grupą zawodową. Lepiej zatem szczepić się obecnie dostępną szczepionką AstraZeneca niż czekać.

- Jaki odstęp czasu zaleca się między podaniem pierwszej i drugiej dawki szczepionki AstraZeneca, aby jej skuteczność była jak najwyższa?

- Jak można przeczytać w charakterystyce produktu leczniczego, drugą dawkę szczepionki należy podać między 4 a 12 tygodniem (od 28 do 84 dni) od podania pierwszej dawki. Co ciekawe, najnowsze badania pokazują, że szczepionka staje się bardziej skuteczna przy dłuższym odstępie między dawkami; zakażenia były mniej prawdopodobne wśród tych, którzy otrzymywali dawkę przypominającą więcej niż 12 tygodni po pierwszej dawce w porównaniu do tych, którzy otrzymywali ją mniej niż sześć tygodni po pierwszej dawce. Potrzebne są dalsze badania, aby potwierdzić znaczenie tych wyników.

- Pojawiły się zalecenia, aby nie szczepić tą szczepionką osób powyżej 55. roku życia. Dlaczego? I co w takiej sytuacji powinny zrobić starsze osoby, które chcą się zaszczepić przeciwko COVID-19?

- W badaniu klinicznym III fazy szczepionki AstraZeneca 13 proc. uczestników było w wieku 65-74 lata oraz 2,8 proc. w wieku 75 lat lub starszych. Wśród uczestników w wieku od 56 do 65 lat odnotowano 8 przypadków COVID-19 u osób otrzymujących szczepionkę (≥ 15 dni po drugiej dawce) w porównaniu z 9 przypadkami w grupie kontrolnej; 2 i 6 przypadków COVID-19 odnotowano u uczestników w wieku powyżej 65 lat, odpowiednio dla szczepionki i grupy kontrolnej. Ponieważ tylko dwie z 660 badanych osób w wieku powyżej 65. roku życia zachorowały na COVID-19 po podaniu szczepionki, komitety doradcze ds. szczepień niektórych krajów europejskich, w tym Polski, uznały, że jedynie dwie chore osoby nie wystarczą do przeprowadzenia odpowiedniej analizy statystycznej.

Więcej informacji posiadamy na temat skuteczności u osób starszych w przypadku innych szczepionek przeciw COVID-19. W szczególności szczepionka Pfizera **utrzymywała skuteczność 93,7 proc. u osób powyżej 55. roku życia**, w porównaniu do 95 proc. skuteczności u ogółu badanych. W związku z tym rozsądne byłoby nadanie priorytetu szczepionce firmy Pfizer przy szczepieniu osób starszych, w tym nauczycieli.

Chociaż nie mamy jeszcze wszystkich danych, które chcielibyśmy pozyskać, nie mamy powodu, aby sądzić, że szczepionka AstraZeneca nie będzie co najmniej w pewnym stopniu skuteczna u osób starszych. Wykazano, że szczepionka **wywołuje silną odpowiedź immunologiczną u osób starszych**, która może zapewnić wystarczający stopień ochrony. Zatem patrząc na odpowiedź immunologiczną, można przewidzieć, że szczepionka AstraZeneca przyniesie korzyści osobom starszym. Dalsze badania na reprezentatywnej grupie seniorów mogą przyczynić się do lepszej oceny skuteczności szczepionki AstraZeneca w tej grupie pacjentów.